

DIAPOSITIVA 1- Hi havia una vegada l'avi Sadurní que va sortir a passejar amb el seu gos en Tranco, com feien cada dia.

Mentre pujaven per la muntanya, al costat d'un arbre molt gran hi havia un teixó.

Ja l'havien vist altres vegades però aquell dia el teixó els va parlar.

- Hola, bon dia! Em dic Gris.- Va dir el teixó mentre s'arrancava a corre muntanya amunt.

L'avi Sadurní i en Tranco es van quedar molt parats amb ganes de tornar-lo a trobar.

DIAPOSITIVA 2- L'endemà van passar per un altre camí, per esperar-lo més amunt. Volien saber on vivia. I de sobta, mentre estaven a l'esplanada de dalt, en Gris va sortir d'un forat que hi havia en una paret de roca.

- Hola! Ja m'heu trobat! Aquí és a casa meva- Va dir en Gris amb un somriure.

- Entreu que us presentaré la meva família. Va dir en Gris mentre es tornava a ficar dins del forat.

En Tranco va entrar cap a dins, però l'avi Sadurní no s'hi va poder ficar perquè s'havia d'ajupir molt i li feia molt mal l'esquena.

L'avi Sadurní va decidir que l'endemà portaria eines per poder obrir més el forat per així poder seguir en Gris i conèixer la seva família.

- Fiuuuuuu! Va xiular l'avi Sadurní.

En Tranco va sortir com un coet. Estava molt content, remenava la cua. Portava entre les dents un os d'una costella molt llarga.

DIAPOSITIVA 3- Dit i fet, l'endemà l'avi Sadurní va fer el forat més gran i hi va entrar.

Tot estava molt fosc però com que anava ben preparat, va encendre una espelma i....

- Ai las! És clar!- va dir l'avi Sadurní a en Tranco- és la cova de l'Espluga! N'havia sentit a parlar quan ell era un nen com vosaltres.

L'espai era molt gran, feia molta humitat, les parets de la cova estaven molles i hi feia una mica de fred tot i que a fora feia calor.

- I si ho aprofités per plantar-hi xampinyons?- va dir l'avi Sadurní, però en Tranco no l'escoltava, estava molt enfeinat gratant a terra i fent-hi un forat.

- Després els podria vendre i així faria molts diners. Els meus fills i nets també estaran molt contents- va continuar dient l'avi Sadurní. En Tranco estirava amb les dents l'os d'una altra costella.

- Demà començarem a preparar-ho tot. Aplanarem el terra, està massa inclinat cap endins. Amb aquesta baixada que fa, els xampinyons rodolarien cap avall i quedarien amuntegats al fons de la cova. I pintarem les parets de blanc que sé que ho fan en totes les caves de xampinyons. I quan estigui tot preparat portarem fems del femer de la masia de l'Espluga. Tranco, saps que són els fems?- En Tranco no podia dir res, estava massa emocionat. Ara tenia entre les dents l'os d'una tercera costella, més llarga que no pas la segona!

DIAPOSITIVA 4- Durant dies, mentre aplanaven el terra els hi sortien molts ossos d'animals, sobretot de xai i de cabra i molts testos trencats. En Tranco saltava d'un lloc a un altre buscant nous ossos per treure mentre que l'avi Sadurní anava treballant. Quan va posar els fems, en Tranco va sortir corrents, ja no sentia l'olor dels ossos, la pudor dels fems era massa forta i li va caure una llàgrima, estava trist, ja no podia jugar amb els seus tresors!

En Gris i la seva família també varen marxar, van anar a buscar un altre forat per viure. Allà tot havia canviat massa i no hi podien viure amb la tranquil·litat d'abans!

L'avi Sadurní va plantar l'últim xampinyó.

- Aquesta cova, a partir d'ara, serà la cova de can Sadurní- va dir amb veu alta i plena d'orgull l'avi Sadurní.

Tot havia començat molt bé però a mesura que passaven les setmanes, l'avi Sadurní va veure que els xampinyons es feien malbé, es morien i no en creixien de nous. Estava molt preocupat!

- Què està passant? Per què no els agrada als xampinyons aquest espai tot i que té les condicions perquè hi creixin bé?- l'avi Sadurní no se'n sabia avenir.

Es va asseure a fora de la cova, en Tranco se li va asseure al costat tot jugant amb l'os de la tercera costella que havia trobat feia dies. L'avi Sadurní el va amanyagar, se l'estimava molt al seu gos.

- Què tens aquí Tranco?- i li va agafar l'os.

Se'l mirava molt seriós quan de sobte li va venir a la memòria que mentre explicava a en Tranco tot el que s'havia de fer a la cova per plantar-hi els xampinyons, el gos no l'havia escoltat cap vegada. No va parar de jugar i d'extreure coses del terra. I li va venir la imatge de que mentre aplanava el terra no feia més que sortir coses, ossos, trossos de testos, puntes de fletxa, monedes...

És clar- va dir l'avi Sadurní fent un bot i posant-se dret- el terra està massa ple de materials que no deixen créixer els xampinyons.

- La cova no és un lloc per plantar-hi res. Tranco, hem descobert un jaciment arqueològic!!!-

El gos se'l va mirar tot content, encara tindria una possibilitat de trobar més tresors? I es va imaginar l'os una quarta costella tan gran que la boca se li va emplenar de saliva.

DIAPPOSITIVA 5- I l'avi Sadurní va fer el que s'ha de fer en aquests cassos, va anar a dir-ho als arqueòlegs que són els especialistes per estudiar els jaciments. Ara li sabia una mica de greu d'haver remenat aquelles terres, però tenia l'esperança d'haver tocat només la superfície, que el que és més important estava encara a sota, intacte.

Va baixar a Gavà i va entrar al museu. Va demanar per parlar amb els arqueòlegs i així va conèixer en Manel i la Pepa.

Mentre l'avi Sadurní els explicava tot com havia anat, en Manel i la Pepa buscaven fotografies de materials per veure si l'avi podia reconèixer algun tipus de ceràmiques, puntes de fletxa o monedes de les que havia trobat per veure si el jaciment podia ser important. I l'avi Sadurní els va dir: - I tant, s'assemblen molt a tot això que m'ensenyeu.

I en Manel i la Pepa molt contents li van respondre: Ja hi podem anar de seguida!

DIAPPOSITIVA 6- L'avi Sadurní va acompanyar als dos joves arqueòlegs a la cova.

Des que varen entrar s'ho varen mirar tot amb lupa, el terra, les parets, tota l'estructura de la cova.

DIAPPOSITIVA 7- Van foradar una mica el terra i van veure que sortien grans quantitats de materials: monedes, ceràmiques pintades, puntes de fletxa, una llança i molts ossos de xai i cabra, però també en va veure uns altres que semblaven de persona.

La Pepa i en Manel varen dir a l'avi Sadurní: ja que vostè és el propietari del terreny on està la cova si ens dona permís, nosaltres l'excavarem professionalment.

El més important a fer ara serà treure tot el que queda dels xampinyons i la capa de fems. Que quedi tot net i apunt per poder fer unes bones excavacions. I posar una reixa a la cova perquè no entri ningú a tocar-ho i fer-ho malbé.

L'avi Sadurní va dir que si i que recordessin que sempre que escrivissin o que expliquessin alguna cosa que era i serà sempre la Cova de can Sadurní.

DIAPPOSITIVA 8- La Pepa i en Manel anaven traient amb molta cura les capes de terra, examinant una per una totes les peces, materials i restes òssies que anaven trobant. Sabien que com més profunditat anaven més antic era tot. S'ho apuntaven tot i ho posaven en bosses per portar-ho al laboratori a on netejaven els materials, intentaven enganxar els trossets i així ho anaven recuperant tot.

- Manel!- va cridar la Pepa -Mira, ha sortit una ceràmica decorada!!!

DIAPPOSITIVA 9-

- I aquí Pepa- què diries que és això? És com un cilindre, és buit per dins però no és os, és una ceràmica- Va dir en Manel sabent que havien trobat una cosa molt especial, diferent del que havien trobat fins ara, però mai s'imaginarien en aquell moment que seria molt i molt important en el món científic. S'ho varen endur al laboratori però abans de marxar la Pepa li va dir amb en Manel:
- Què farem amb l'esquelet humà que ens ha sortit ara i que sembla que en surten més?
- Ara trucaré a la Conce i a la Mei perquè vinguin i ho acabin de treure. Ja saps que els esquelets els estudien elles que són antropòlogues físiques- va dir en Manel tot nerviós però molt content ja que els esquelets també eren molt importants.

El cilindre de ceràmica que van trobar en realitat un cop va ser neta, va ser una estatueta, en aquell moment, la més antiga de tot Europa. Li van donar el nom de l'Encantat de Begues.

DIAPPOSITIVA 10-

- I aquí Manel, mira, està sortint un fumier- va dir la Pepa.
Un fumier serien els fems de xais i cabres, els animals els guardaven dins la cova perquè no es perdessin per la muntanya. Així les persones d'aquella època tenien carn per menjar, igual com fem ara quan els pagesos posen els seus animals a les granges. En aquests períodes on guardaven animals a la cova no hi ha capes d'enterraments, no hi trobem esquelets humans.

DIAPPOSITIVA 11- Una vegada treta la capa del fumier, moltes vegades comencen a sortir ossos humans, ossos petits com dents i falanges que formen els dits i això indica que possiblement començarà una capa d'esquelets humans. I així és, a vegades s'han trobat esquelets molt ben conservats que corresponen a un període de temps, potser de 300 anys, durant el qual els pobladors de can Sadurní aprofitarien la cova per enterrar-hi els seus morts. Els pobladors de can Sadurní els estimaven molt a la gent que morien, moltes vegades els hi deixaven al costat menjar o ceràmiques, tant carn com vegetals, nosaltres en trobem les llavors, com ofrenes perquè en el seu llarg viatge no passessin gana ni set. I els cossos els emboliquen i els posen de costat damunt el terra com si dormissin.

DIAPPOSITIVA 12- A vegades però no es veu tan fàcil, es poden trobar capes de terra on surten ple d'ossos d'animals i a vegades de persona tots barrejats, amb trossos de sílex que podien utilitzar com a ganivets, tot plegat mostra a en Manel i la Pepa una mica la vida quotidiana que tenien els homes a la prehistòria. Per això en Manel i la Pepa durant molts anys ho han anat escrivint i estudiant perquè tots nosaltres puguem saber tot això.

DIAPPOSITIVA 13- I així s'han realitzat molts anys d'excavacions arqueològiques a la cova i que encara duren...

A en Tranco només el deixaven entrar si l'avi Sadurní el portava lligat. Estava content perquè els seus «tresors» els compartiria amb especialistes que els sabrien estudiar bé i serien importants.

Cada dia anaven sortint amb l'avi Sadurní a caminar per la muntanya i anaven a visitar a en Gris i la seva família.

I esperant que aquesta història us hagi agradat, aquest conte.....S'HA ACABAT!!!